

KORTE TOELICHTING BIJ DE LEZINGEN 2011-2012

---

18 okt.   Herman Konings   De toekomst is onder de rozen!

Herman Konings is een befaamd trendwatcher en analyseert de nieuwe trends die in de samenleving op ons afkomen. Wat kunnen we van de toekomst verwachten?

---

25 okt.   Staf Nimmegeers   Toekomst van geloof en Kerk in Vlaanderen

---

De toekomst van de Kerk en geloof in ons land en in heel de Westerse wereld is een levensgroot probleem. De auteur analyseert vooreerst de situatie en schetst vervolgens zijn visie op de toekomst van kerk en geloof.

---

8 nov.   Bart Kerremans   Obama en de weg naar de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2012

De VS staat op de drempel van een nieuw presidentieel verkiezingsjaar. Over de kansen van Obama op herverkiezing bestaan er twijfels. Daar zijn ook redenen voor. In deze voordracht gaan we op deze redenen in. We zoeken daarbij de sterktes en zwaktes waarmee Obama de verkiezingen in moet. In eerste orde zijn er de teleurgestelde verwachtingen omtrent de "change" die Obama zou brengen. Waar en waarom liep het mis? In tweede orde is er de problematische economische situatie. Hoe kan die op de verkiezingen doorwegen? In derde orde is er de Republikeinse partij en de rol van de Tea Party. Leveren deze Obama een voor- of een nadeel op?

---

15 nov.   Guido Cuyvers   De derde leeftijd als uitdaging

Ouder worden wordt in onze samenleving tot nog toe overwegend voorgesteld als een probleem. Vanuit een waarderende benadering benadrukken we de krachten van ouder wordende mensen en het belang van hun engagement en integratie in de samenleving. Dat vraagt een inzet van alle leeftijdsgroepen en van alle lagen van de samenleving. Wil onze samenleving zich verder harmonieus ontwikkelen, dan moeten ouder wordende mensen daar een essentiële rol in kunnen spelen.

---

22 nov.   Jean Jaques Cassiman   Van Homo erectus en andere verhalen

---

De ontwikkeling van de moleculaire biologie heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het genezen van erfelijke aandoeningen. Toch rijzen er heel wat vragen over de wijze waarop deze mogelijkheden in de praktijk zullen toegepast worden en wat daarvan de impact zal zijn op de samenleving en voor de toekomst van onze soort.

29 nov. Wim Moesen

Welvaart, welvaren en welzijn

Het bruto nationaal product heeft een belangrijke signaalfunctie. Maar het is een veel te grof instrument voor het meten van de kwaliteit van het leven. Maar het meten van geluk en welzijn, hoe doe je dat?

6 dec. Guy Van den Berghe Kijken zonder zien

Mensen zijn kijkdieren. Eerst zien, dan geloven. Zien is geloven. Ook via andermans ogen en lenzen. Foto's hebben een enorme overtuigingskracht. Maar doorgaans kijken en zien we nogal achteloos en oppervlakkig, en ook met foto's springen we niet bepaald zorgvuldig om. Dat lijkt paradoxaal maar is in feite een logisch gevolg van de combinatie van de directe bewijskracht van foto's en hun meerduidigheid, een tekort aan inhoudelijke precisie. Hoe overtuigend foto's ook lijken, van het begin af konden ze niet zonder verklaring. De wereld van het beeld wordt beheerst door het woord. Niet de foto illustreert de tekst, het is de tekst die de foto belicht, duidt en verklaart.

De overtuiging dat de camera niet liegt, niet liegen kan, maakt de leugen mogelijk. Er wordt geknipt en geplakt dat het een lieve lust is. Soms bewust, vaker niet-bewust, zonder dat men er erg in heeft. Foto's en bijschriften worden werktuigelijk aangepast aan andere omstandigheden en visies, toegesneden op nieuwe interpretaties en collectieve herinneringen. Gebeurtenissen veranderen van tijd, oorden van naam, slachtoffers en daders van identiteit. In deze lezing worden twee bekende historische foto's op de lichtbak van de geschiedschrijver gelegd. Wordings- en receptiegeschiedenis, vormvarianten en wisselende betekenissen worden uiteengezet en in een brede historische en fotografische context geplaatst. Kijken en zien veranderen.

13 dec. Katrien Schaubroeck Gelukkig zijn - willen we daarvoor alles geven?

Wat moeten we doen om gelukkig te zijn? De dag plukken? Gezond eten en genoeg slapen? Een levensplan opstellen? Onze angst in de ogen kijken? Of net minder aandacht aan onszelf schenken? En kunnen we überhaupt wel iets doen? Ligt ons geluk in onze eigen handen? Of is gelukkig zijn een kwestie van geluk hebben? En de meest fundamentele vraag van alle: waarom willen we zo graag gelukkig zijn? En maakt dat verlangen ons niet net ongelukkig?

Filosofen hebben van oudsher de vraag naar het goede, gelukkige leven gesteld. De voorbije decennia groeide 'geluk' ook uit tot een populair onderzoeksthema van psychologen en sociologen, en werd het bovendien een commercialiseerbaar product dat de farmaceutische industrie geen windeieren legt. We overlopen verschillende filosofische theorieën over het geluk, vergelijken die met de opvattingen die circuleren in 'de markt van welzijn en geluk', en vragen ons af welke betekenis en welk belang we zelf willen toekennen aan gelukkig zijn.

20 dec.   Johan Mertens   Evolutie naar samenleven

Evolutie is niet zomaar 'de strijd om het bestaan', waarbij iedereen voor zichzelf moet opkomen ten koste van anderen. Genegenheid, empathie en altruïsme zijn perfect te verklaren vanuit een evolutionair perspectief. Kan de evolutietheorie in overeenstemming gebracht worden met samenleven, altruïsme en vriendschap van mensen?

17 jan.   Steven Laureys   Brein, bewustzijn, coma

Wat maakt dat uit die miljarden neuronen in ons brein bewustzijn ontspruit? Deze vraag houdt filosofen al bezig sinds de oudheid. Nieuwe hersenscanners lichten nu een deel van de sluier op. De studie van coma, anesthesie, slaap, dementie en hypnose leert ons welke delen van de hersenen belangrijk zijn voor het menselijk bewustzijn. Deze kennis heeft directe medische en ethische gevolgen, in het bijzonder wat betreft de definitie en de zorg voor patiënten in hersendood, coma, vegetatieve status, minimaal bewuste status en 'locked-in' syndroom of pseudocoma.

24 jan.   Ludo Abicht   Het Jodendom: geschiedenis en spiritualiteit

---

Vanaf het moment dat de eerste joodse migranten zich vestigden aan de oevers van Rijn, Maas en Schelde is de joodse gemeenschap nauw betrokken geweest bij de woelige en vaak dramatische ontwikkelingen in onze regio. De weg naar aanvaarding en integratie is lang geweest en heeft vele slachtoffers gemaakt. Bij elke crisis werd de joodse identiteit ter discussie gesteld. Want wie is jood? En is het jodendom een godsdienst, een bevolkingsgroep of een cultuur?

31 jan.   Neree Claes   Preventie van hart-en vaatziekten: praktische tips voor senioren

---

Hartinfarct en beroerte zijn de meest voorkomende aandoeningen in België, met een hoge mortaliteit en invaliditeit tot gevolg. Deze aandoeningen treffen niet enkel oudere mensen, ook jongere mensen worden erdoor getroffen. In de literatuur is aangetoond dat 70% van deze aandoeningen kan voorkomen worden door een preventietraject gericht op alle risicofactoren. Welke zijn deze risicofactoren? Hoe sporen we ze op? Wat kan u zelf doen? Wat is de aanpak door uw geneesheer? Is preventie zinvol bij mensen met een voorgeschiedenis van hart- en vaatziekten? Op al deze vragen wordt een antwoord gegeven in deze uiteenzetting. U krijgt tips en adviezen om zelf uw preventietraject in eigen handen te nemen.

7 feb. Raf Willems 'Hoe kan voetbal de wereld redden?'

De auteur geeft een vertelling, gebaseerd op een letterlijke en imaginaire wandeling door het wereldvoetbal. Aan de hand van reizen, gebeurtenissen, ontmoetingen en 'gesprekken in gedachten' brengt hij in beeld hoe sterk de sociale kracht van het voetbal kan zijn en hoe het spel om de bal op een positieve wijze kan ingrijpen in het leven van mensen. Meer zelfs, in meer theoretische taal: 'voetbal als factor voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.' Of, in mensentaal, een pleidooi voor 'voetbal, solidariteit & ambiance'.

14 feb. Ignaas Devisch Gezondheid en levensstijl

Lijden aan teveel: toppunt van autonomie? In onze samenleving komen in het bijzonder een aantal ziektes voor die je zou kunnen rangschikken onder de categorie van het 'overschot' of het 'teveel'. Een goede eeuw geleden dingen we vooral dood aan ziektes die te maken hadden met een tekort: tekort aan voedsel, tekort aan medische zorgen etc. Vandaag echter lijden we eerder aan ziektes die te maken hebben met een teveel van iets: teveel stress, voedsel, roken, alcohol, enz. Dit brengt ons tot de verhouding van autonomie tot heteronomie met betrekking tot onze lichaamsbeleving; We beschouwen ziektes niet langer als een lotsbestemming, maar iets waarover we zelf kunnen en moeten beschikken. De auteur gaat dieper in op de filosofische grondslagen van deze evolutie over gezondheid en levensstijl.

28 feb. Ignace Bossuyt 'Carl Philipp Emmanuel Bach, de geniale zoon van Johann Sebastian'

Een lezing geïllustreerd met muziekfragmenten.

6 ma. Stephan Claes Het toenemend gebruik van psychofarmaca: slikken we te veel pillen?

Regelmatig melden de media dat het gebruik van psychiatrische geneesmiddelen, zoals antidepressiva bijvoorbeeld, blijft stijgen. Vraag is hoe dit komt. Worden steeds meer mensen psychisch ziek? Of zien we psychofarmaca te makkelijk als oplossing voor problemen die eigenlijk maatschappelijk van aard zijn? Hoewel de allermeeste psychofarmaca niet echt schadelijk zijn, ook niet op langere termijn, baart de overconsumptie ervan toch zorgen, zowel medisch als economisch. Zeker het gebruik van deze geneesmiddelen bij kwetsbare groepen zoals kinderen en ouderen is problematisch. De stelling wordt verdedigd dat het gebruik van psychofarmaca momenteel niet doelmatig genoeg is. De wetenschappelijke lectuur toont ons dat een aantal voor de hand liggende maatregelen hieraan al heel wat zouden kunnen verhelpen. Deze zullen worden toegelicht.

13 ma. Dave Sinardet Quo Vadis Belgica?

---

20 ma. Erik Mathijs De voedselcrisis

Verschillende voedselcrisissen hebben de consumenten bewuster gemaakt. Ze willen bijvoorbeeld meer informatie over de oorsprong van de producten en over het productieproces. De spreker ligt de betekenis van dergelijke crisissen toe en gaat in op de uitdagingen waarvoor het voedselsysteem staat.

**27 ma. Flip Voets Laat u niet strikken door het nieuws.
Zijn journalisten te vertrouwen?**

De laatste tijd wordt de berichtgeving geregeld onder vuur genomen. De media lijken zich in een crisis te bevinden. Natuurlijk, ook de media ondervinden de gevolgen van de financiële en economische crisis. Maar het gaat eveneens over een morele crisis, een crisis van geloofwaardigheid. Mensen zijn hun vertrouwen in de journalistiek verloren, of ze ergeren zich aan fouten, aan sensatiezucht, aan oppervlakkigheid. Hoe is die evolutie te verklaren? En is het plaatje zo negatief? En vooral, wat zijn de mogelijke oplossingen?

**17 apr. Hugo van de voorde Azië en de wereld: de huidige
machtsverhoudingen**

Drie ontwikkelingen zijn van doorslaggevende betekenis geweest voor de huidige machtsverhoudingen in Azië en in de wereld: de dekolonisatie, de implosie van de Sovjet-Unie en Nine Eleven. Vele waarnemers verwachtten dat in de nieuwe wereldorde niet de G20 zullen beslissen, maar de G2, namelijk de Volksrepubliek China en de USA. Maar het zijn twee kreupele grootmachten. De Italiaanse politicoloog Greve verwacht daarentegen een interpolaire wereldorde. Wat zijn de argumenten en tegenargumenten voor die uiteenlopende visie?

**24 apr. Hubert Dethier Op de gelukzalige eilanden.
Leopold Flam en de utopie**

Een les in filosofie over de manier waarop Flam kijkt naar de Utopie.

8 mei   Morgan de dapper   Paaseiland: mythen en feiten

Paaseiland is het meest geïsoleerde bewoonde eiland ter wereld. Sinds de ontdekking op Paasdag 1722 van Rapa Nui, zoals de bewoners zelf hun eiland noemen, is het eiland in een waas van geheimzinnigheid gehuld. Waar komen de bewoners vandaan? Wat betekenen de honderden reusachtige stenen beelden? Algemeen wordt aangenomen dat de Rapa Nui-cultuur ten onder is gegaan aan een ecologische ramp met hongersnoden en burgeroorlogen als gevolg. Sedert enkele jaren voert de KMKG in samenwerking met de vakgroepen Archeologie en Geografie van de UGent onderzoek uit op Paaseiland. Uit de resultaten blijkt dat vele van de verhalen tot het rijk der mythen behoren, maar nieuwe feiten roepen echter ook nieuwe vragen op.

15 mei   Hendrik Vuye   "De vergrendelde Staat"

Om de tien jaar heeft België een staatshervorming nodig om uit het slop te geraken. Veeleer is dit een conflictmodel.

Sedert 2007 wordt het bovendien steeds duidelijker hoe moeilijk het is om te komen tot een nieuwe staatshervorming. De zesde staatshervorming zal maar een Lilliput-staatshervorming zijn en zeker geen definitieve staatshervorming. België zet aldus het conflictmodel verder. Nu al weten we dat er binnen enkele jaren een zevende staatshervorming nodig zal zijn. Vlamingen vertellen deze geschiedenis van de staatshervormingen graag als een lange reeks van Vlaamse overwinningen of als een ontvoogdingsstrijd. Het is inderdaad zo dat de Vlamingen eigen instellingen met steeds meer bevoegdheden hebben bekomen. Maar wat hebben de Franstaligen bekomen? Dit vergeet men vaak te vertellen.

In deze lezing worden de verschillende staatshervormingen bestudeerd vanuit Vlaamse en Franstalige hoek. Een merkwaardig verhaal van een staat die een vergrendelde staat is geworden.

22 mei   Kris de schouwer   Waarom is politiek (soms) zo moeilijk?
